

NORSKE
LAKSEELVER

Villaksen som en viktig ressurs for verdiskaping

- Muligheter og trusler

Villaks og verdiskaping, 04.02.10

Norske Lakseelver

Torfinn Evensen

Villaksen – Norges naturlige arvesølv!

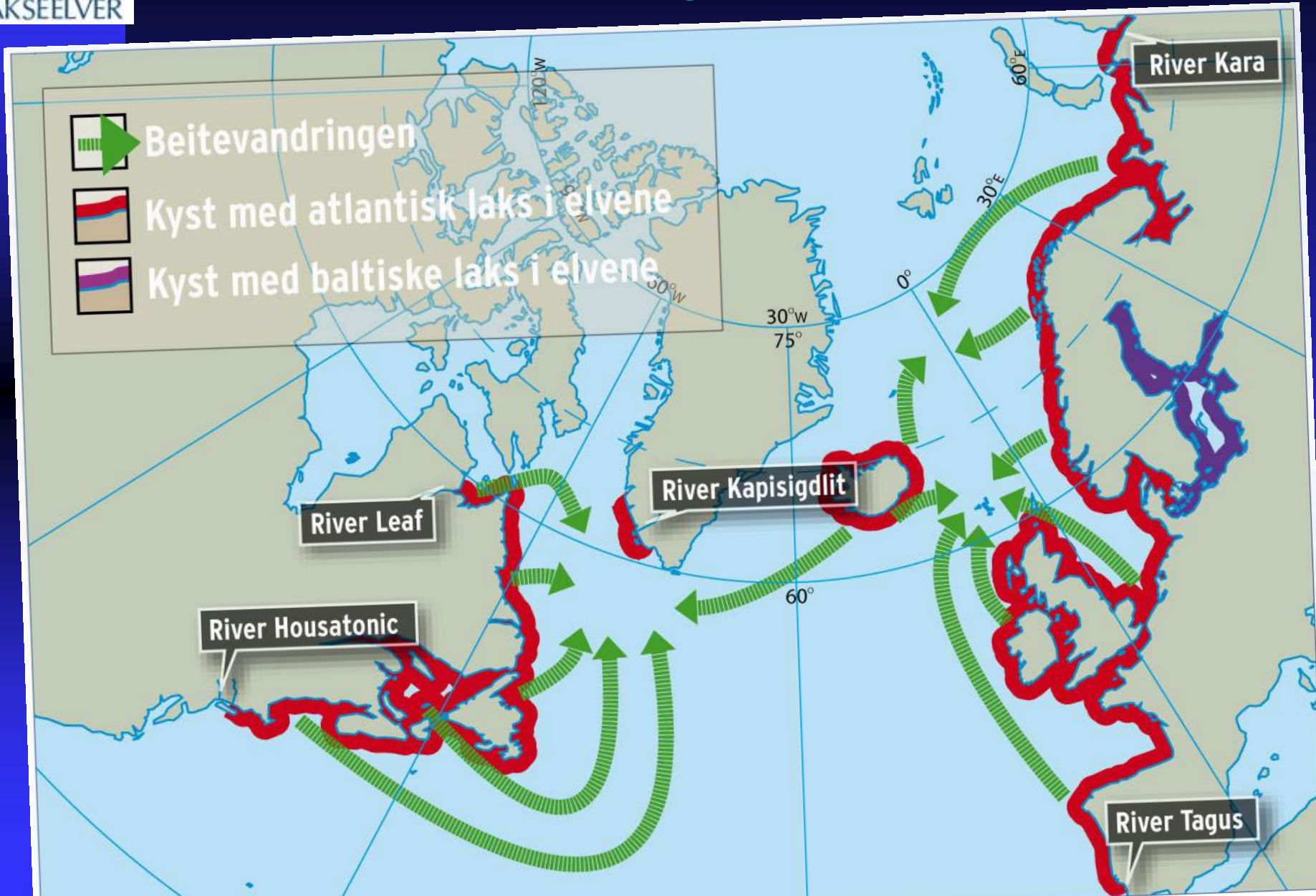
- Villaksen er et levende miljøbarometer som viser om vi forvalter vassdrag, kyst og havområder bærekraftig.

NORSKE
LAKSEELVER

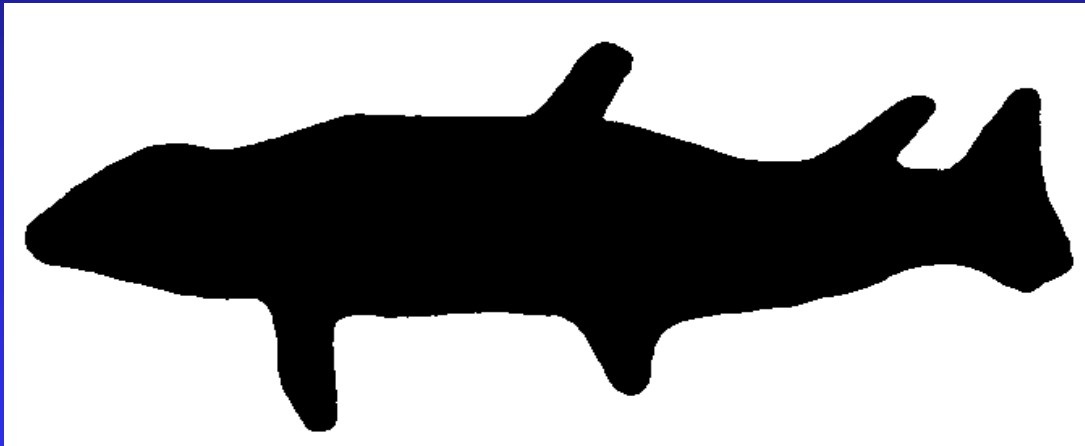
Laksen - en langvandrer

NORSKE
LAKSEELVER

Altalaks 4200-3600 f. Kr

Helleristning av laks fra Alta

NORSKE
LAKSEELVER

Organisasjon for fiskerettshavere i
lakse- og sjøaureførende vassdrag

- Stiftet 1992
- 70 lakseelver
- 7000 fiskerettshavere
- ca. 70 % av elvefanget laks
- Jobber for en bærekraftig forvaltning
av villaksen

NORSKE
LAKSEELVER

Engelskmennene lærte oss sportsfiske

NORSKE
LAKSEELVER

Laksefisketurisme i Norge

- Laksefiskerne bidrar til årlig omsetning på 1,4 Mrd
- Dette bidrar til ca 2900 årsverk
- Over 100.000 laksefiskere

NORSKE
LAKSEELVER

Norges fordeler

- Mange lakseelver
- Høy andel storlaks
- God infrastruktur
- Kulturlandskap
- Flott natur
- Et sikkert land
- Vennlige mennesker
- Mange snakker/forstår engelsk

... men det må bli mer laks i elvene!

Trusler for laksen i elv

- Gyrodactylus salaris (Gyro)
- Sur nedbør
- Vassdragsregulering
- Kanalisering og utfylling av elver
- Forurensing
- Ukontrollert beskatning (fiske)

NORSKE
LAKSEELVER

Trusler for laksen i sjø

- Angrep av lakselus
- Innblanding av rømt laks fra oppdrett
- Torskeoppdrett i de nasjonale laksefjordene
- Sjølaksefiske på blandede bestander
- Industrifiske på laksens næring i havet
- tobis, sil, lodde, sild, lysprikkfisk med mer
- Klimaendring og naturlige forhold i havet

NORSKE
LAKSEELVER

Rømt oppdrettslaks

- 1 villaks pr 1000 oppdrettslaks
- Mangelfull rapportering
- Visjon 0-flukt ikke oppnådd
- Rømming = Genetisk forurensing

NORSKE
LAKSEELVER

Tiltak - Rømming

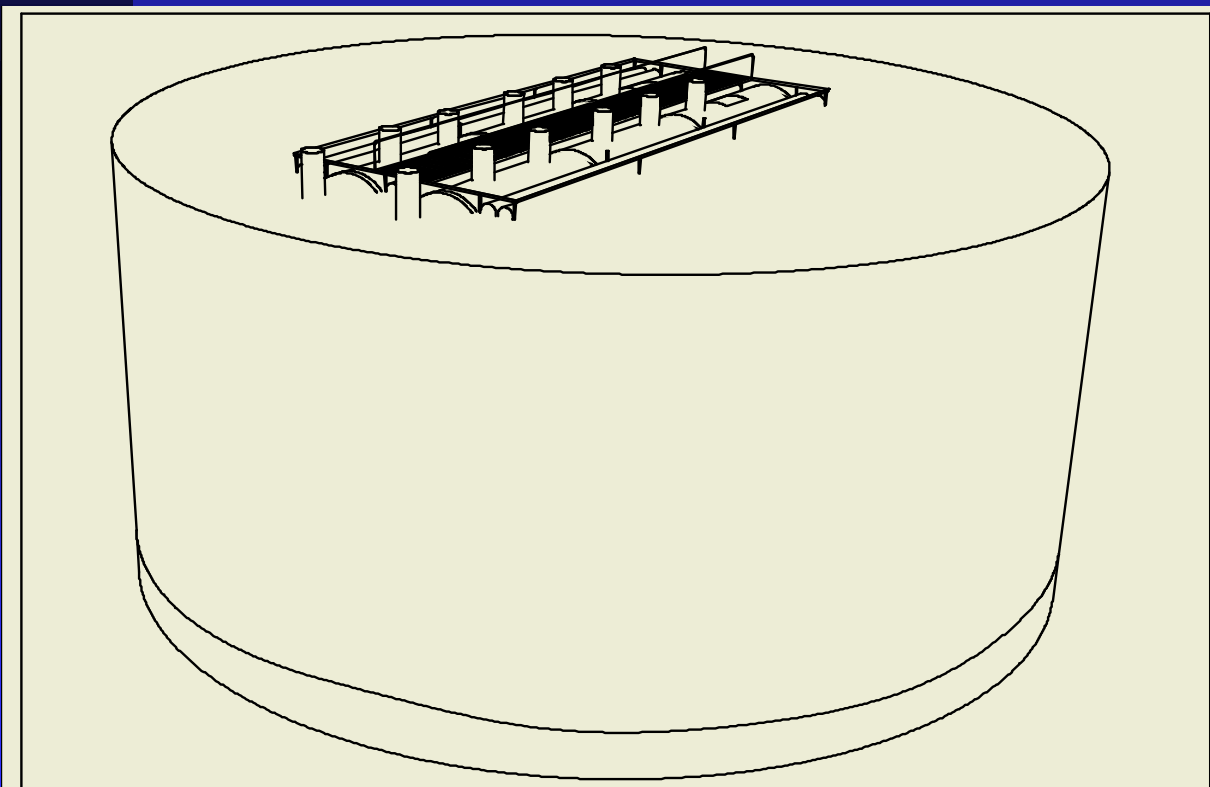
- Krav om steril oppdrettsfisk innen 2015 (?)
- Krav om sporbarhet til ansvarlig oppdretter
- innføre merkeordning innen 2013 (?)
- Krav om uttaket av rømt fisk i elv
- oppdrettsnæringen må betale
- Ny villaksvennlig teknologi må utvikles

⇒ Fra frivillighet til strenge miljøkrav!

Preline

Preline fishfarming System AS

Lukka anlegg i
Hardangerfjorden

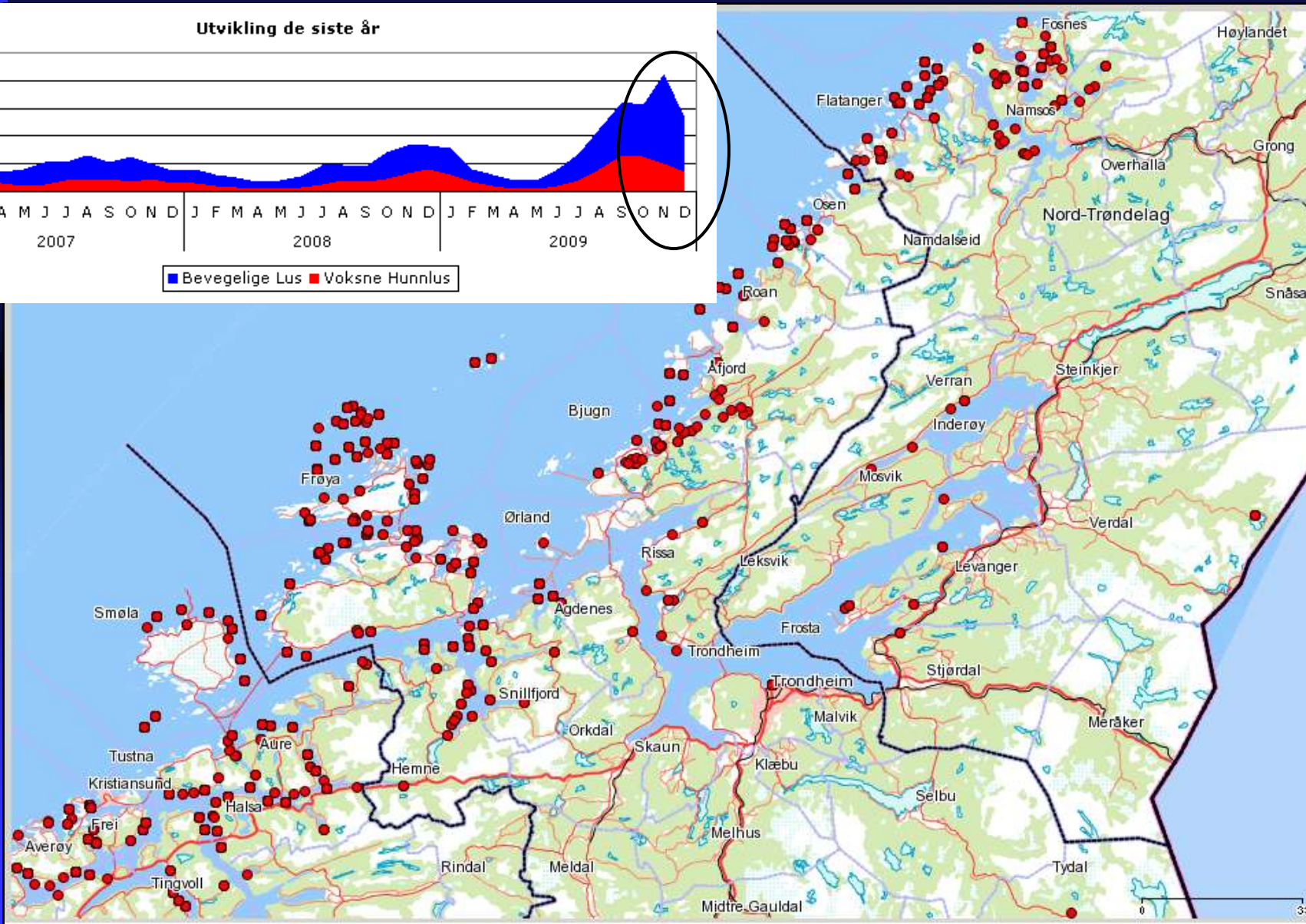
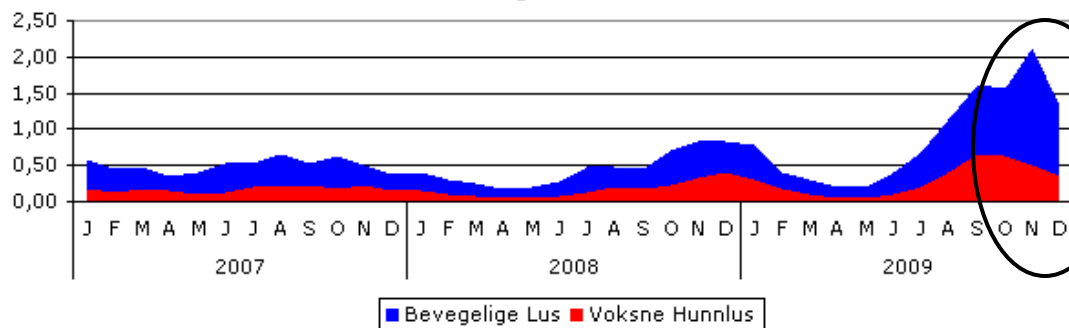

Oppdrettsanlegg - Trøndelag

Figur 1: Utviklingen de siste årene i Norge. I tillegg finnes fylkesvis utvikling på www.lusedata.no

Utvikling de siste år

Tiltak - Lakselus

- Stopp veksten i oppdrettsindustrien til luseproblemerne og rømming er under kontroll
- Redusere antall oppdrettsfisk (biomassen) i større fjordområder for å få ned lusetallet på villfisk
- Brakklegging av hele fjordsystemer
- hvert 2. år om våren

⇒ behov for 6-10 mill. til tilsyn og overvåking av lakselus på villfisk

Miljøavgift også for oppdrett

- Oppdrettsnæringen er en milliardindustri som har råd til miljøtiltak
  - Forurensere skal betale
    - prinsipp både over og under vann
  - Innføre fôravgift som skal gå til miljøtiltak og – forskning for bevaring av vill laksefisk
- ⇒ Akutt behov for endringer i norsk oppdrettsindustri

Fiskeregler må bevare laksen

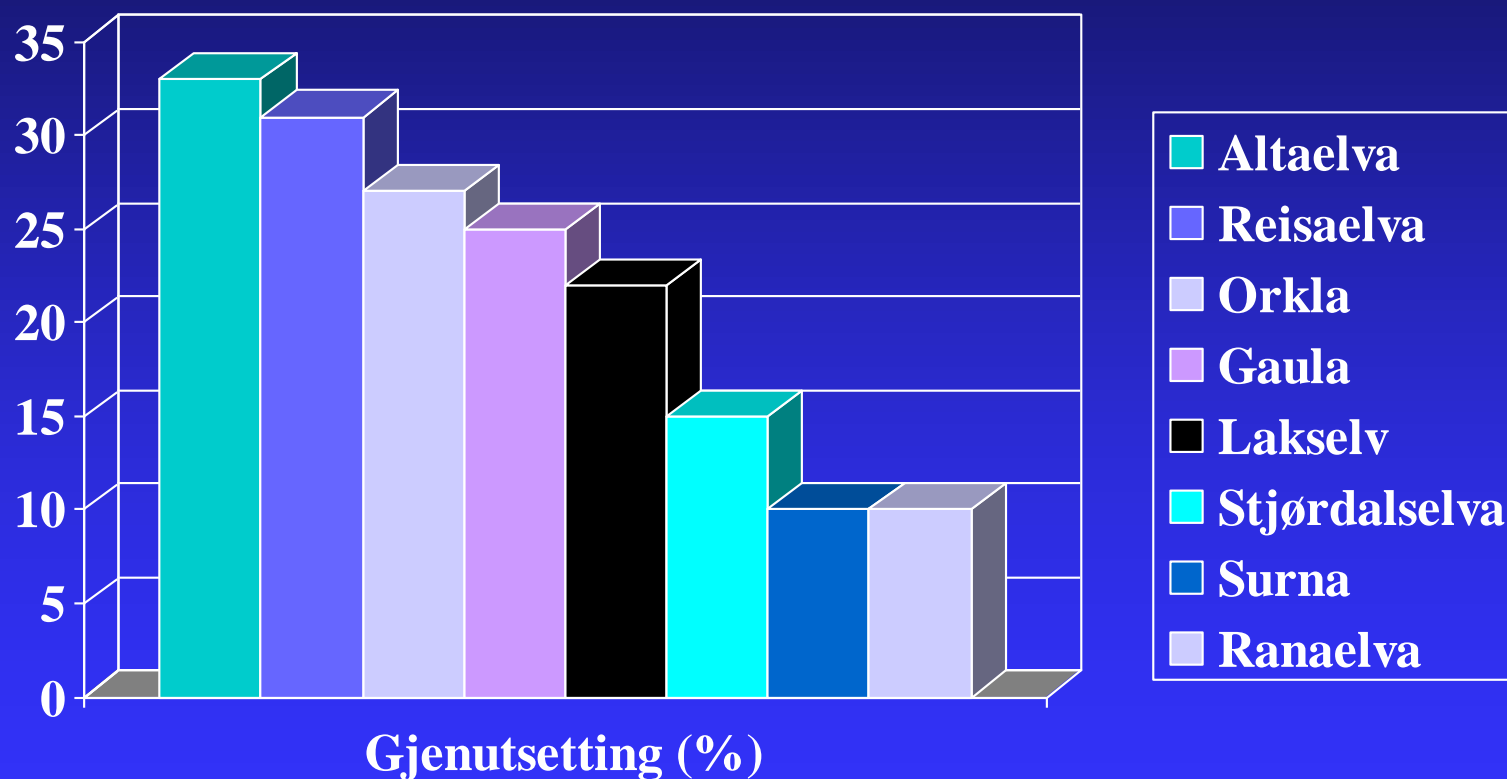
Sportsfiske i elv fanger mellom 20 – 70 % av mengden laks som vandrer opp.

Innføring av gytebestandsmål i elv fra 2008.

Beskatningen reguleres ved:

- Fisketidsramme - sesonglengde
- Redskapsbegrensninger – eks. lett fiske på lav vannstand
- Rettet fiske – eks. utsetting av hunnlaks
- Personlige kvoter - antall fisk/døgn
- Gjenutsetting (25 % i Orkla og Gaula)

Gjenutsetting av laks 2008

Erferinger ift. gjenutsetting

- Fra skepsis til entusiasme
- Viktig med riktig redskapsbruk
(woblere m. 1 krok, sirkelkrok v. markfiske)
- Knuteløs hov framfor klepp...
- Husk våte hender før du tar i fisken
(for å skåne slimlaget, unngå soppinfeksjon)
- Svært lav dødelighet

Hvordan sikre villaksen?

- Økt kamp mot Gyro og oppdrettsindustrien
- Styrket organisering i elvene
  - bedre driftsplaner
  - mer fiske tilgjengelig
  - mer midler til forvaltning
- Gytebestandsmålene må nås
- Engasjerte fiskere på lag med villaksen!
  - svært viktige ambassadører

NORSKE
LAKSEELVER

Livskraftige lakseelver i framtida!

NORSKE
LAKSEELVER

post@lakseelver.no

tlf.: 45 02 16 37

www.lakseelver.no

